

Dit betreft een artikel onder voorbehouden rechten op basis van de licentie Creative Commons *Auteurschap – Geen commercieel gebruik – Geen wijziging - 2.0 België (CC BY-NC-ND 2.0)*.

U mag:

- * dit artikel kopiëren, verspreiden en openbaar maken

Onder de volgende voorwaarden:

* **Auteurschap** — U moet de naam van de originele auteur vermelden op de wijze aangeduid door de auteur van het werk of door de rechthebbende die u de toestemming geeft (maar niet op een wijze die suggereert dat ze u steunen of het gebruik van de creatie goedkeuren).

* **Geen commercieel gebruik** — U mag deze creatie niet aanwenden voor commerciële doeleinden.

* **Geen wijziging** — U mag deze creatie niet wijzigen, veranderen of aanpassen.

Voor aanvragen tot verspreiding die niet onder deze voorwaarden vallen moet u mailen naar evanbesien@hospichild.be

Hospinews Focus

Pleegzorg-Onderweg vzw

Juli-Augustus 2010

Interview : Timmy Vervoort, gezinsbegeleider bij de dienst Pleegzorg-Onderweg.

Interview door : Emmanuelle Vanbesien

Uitgever : Hospichild.be / cmdc-cdcs vzw

Wat is pleegzorg ?

Timmy Vervoort: Pleegzorg is een werkvorm binnen de Bijzondere Jeugdbijstand waarbij kinderen of jongeren van 0 jaar tot 18 jaar tijdelijk toevertrouwd worden aan een ander gezin. Het is een van de mogelijke manieren om te reageren op ernstige moeilijkheden waarin gezinnen op een bepaald ogenblik kunnen verkeren. De maatregel tot plaatsing in een pleeggezin wordt steeds genomen door het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg (CBJ) of door de Jeugdrechtbank (JRB), ook genoemd de verwijzende instanties. Wanneer we werken op het niveau van het CBJ spreken we over vrijwillige hulpverlening. Dit betekent dat ouders en jongeren hun akkoord moeten geven voor de plaatsing, ongeacht of het initiatief om hulp te vragen van henzelf komt of van derden (familie, dokter, school, ...). Indien de jeugdrechtbank betrokken is, ligt de beslissingsbevoegdheid bij de jeugdrechter, die op een bepaald ogenblik een plaatsing noodzakelijk kan achten en opleggen, ook als ouders en/of kinderen het hiermee niet eens zijn en zich verzetten. Een beslissing tot plaatsing (vrijwillig of niet-vrijwillig) wordt genomen voor ten hoogste 1 jaar, waarna de maatregel geëvalueerd wordt en al of niet verlengd.

Op onze dienst hebben we twee soorten dossiers, enerzijds die van het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg en anderzijds die van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap. De dossiers van de Bijzondere Jeugdzorg hebben betrekking tot kinderen in een

problematische opvoedingssituatie, waar de ouders omwille van verschillende omstandigheden niet voor hun kinderen kunnen zorgen en die vervolgens via het Comité Bijzondere Jeugdzorg of via de Jeugdrechtbank in een pleeggezin geplaatst worden. Daarnaast hebben we ook de dossiers van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van personen met een Handicap, waar kinderen of personen met een handicap in een pleeggezin terechtkomen. Soms is er sprake van beide combinaties, waarbij kinderen of personen met een handicap maar eveneens met een Jeugdrechtbankdossier geplaatst worden.

Komen pleeggezinnen zich spontaan aanmelden ?

T.V.: Bij de dossiers van het Vlaamse Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap zijn er heel veel regularisaties, waar de mensen eigenlijk al lange tijd zorgen voor een gehandicapte persoon, vaak een familielid. Zij komen via via bij onze dienst terecht en kunnen zo door ons begeleid worden en een financiële vergoeding krijgen. Maar wat de jeugdrechtbankdossiers betreft, gaat dit altijd via consulenten en kunnen zij dus niet rechtstreeks naar ons toe stappen. Ik zelf begeleid voornamelijk de jeugdrechtbankdossiers, maar via mijn collega hoor ik dat er heel veel gezinnen via via van onze dienst op de hoogte worden gesteld. De aanmeldingen komen toch meer van mensen die al een aantal jaren voor een persoon of familielid met een handicap zorgen maar toch al die tijd niet wisten dat er een dienst was om hen hierin te ondersteunen.

Wat kunnen pleegouders verwachten van Pleegzorg-Onderweg vzw ?

T.V.: Buiten het financiële om, bieden wij ondersteuning bij het dagdagelijkse opvoeden. We gaan regelmatig bij de pleeggezinnen langs, afhankelijk van de noden van het gezin. Bij sommige pleeggezinnen is dat veel minder nodig omdat alles goed verloopt. We houden ons ook bezig met het zoeken op termijn naar andere opvang voor het kind wanneer het niet meer haalbaar is in een bepaald pleeggezin, dit omwille van de problematiek van of met het kind, dit bijvoorbeeld tijdens de puberteit.

Kan iedereen pleegouder worden en zo ja welke stappen moeten zij dan ondernemen?

T.V.: Iedereen kan zich aanmelden of vragen om pleegouder te worden. Wij houden altijd op voorhand een selectie, dit is een selectieprocedure die de mensen moeten doorlopen en zo worden mensen al of niet goedgekeurd om pleegouder te worden. We doen dat bij alle mensen die zich kandidaat stellen. Ook komt het vaak voor dat alleenstaande vrouwen pleegouder zijn.

Hoe verloopt zo'n selectieprocedure ?

T.V.: Eerst hebben we een aantal gesprekken met de mensen om te zien of zijn in staat zijn om samen te werken met het kind, de biologische ouders en onze dienst. We bespreken ook de aanpak met de kinderen en de biologische ouders zelf, de juridische dossiers, de problematiek van de ouders en het pedagogische aspect. Dit alles proberen wij tijdens de gesprekken te bespreken. Hoe zij hier tegenover staan en wat hun houding is en vervolgens wordt op basis hiervan een matching gedaan. Dus als we een aanvraag krijgen zien we of een kind wel of niet goed past binnen een bepaald gezin. Er worden een aantal gesprekken bij ons op de dienst gehouden en minstens één gesprek bij de mensen thuis. Het aantal gesprekken varieert afhankelijk van de mensen en vervolgens bekijken we met het team of er nog vragen / vraagtekens zijn. Zo kan het zijn dat meerdere gesprekken worden gehouden afhankelijk van de vragen die nog beantwoord moeten worden. Maar één gesprek vindt zowieso altijd bij de mensen thuis plaats, omdat wij ook de geplaatste kinderen willen zien in hun nieuwe en vervolgens eigen omgeving.

Kan een pleegkind geadopteerd worden ?

T.V.: In principe wel, maar het is eigenlijk niet de bedoeling. Het mag enkel met de goedkeuring van de biologische ouders. Maar het komt zelden voor, wat wel vaak gebeurd is dat kinderen tot

hun 18 jaar als pleegkind in het pleeggezin blijven en van daaruit eigenlijk gewoon het zelfstandige leven instappen. Adoptie is in principe mogelijk als de ouders akkoord gaan maar in de praktijk gebeurt dit zeer zelden.

Waarom doen mensen aan pleegzorg ? Wat is hun motivatie ?

T.V.: Het zijn vaak mensen die om één of andere reden een engagement hebben en het doen voor kinderen of jongeren die het minder goed als hen hebben. Soms zijn dat mensen die kinderen hebben en die vinden dat er nog iemand bij kan, soms zijn het mensen die zelf geen kinderen hebben maar die wel voor kinderen willen zorgen maar niet voor adoptie willen gaan. Pleegouders zijn dus in principe altijd tijdelijk, dit benadrukken wij ook tijdens de selectieprocedure. We vinden ook dat pleegouders niet te adoptief ingesteld mogen zijn. Natuurlijk is dit niet altijd evident aangezien ze zich niet te hard mogen hechten maar tegelijkertijd verwachten we wel dat ze zich genoeg aan het kind hechten en andersom, dit voor een gunstige ontwikkeling van het kind. Toch moeten de pleegouders zich altijd bewust blijven van het feit dat er nog biologische ouders zijn en dat het kind in principe mogelijk ook zal terugkeren als de situatie terug betert.

Omwille van welke redenen worden kinderen zoal geplaatst ?

T.V.: Er bestaan verschillende redenen waarom een kind zoal in een pleeggezin geplaatst wordt, dit kan zijn door verwaarlozing, mishandeling, psychiatrische problematiek, mentale achterstand van de ouders, slechte sociale omstandigheden, slechte huisvesting,...en waardoor de ouders het omwille van deze redenen zelf niet meer aankunnen. Wanneer het omwille van mishandeling is, dan ligt de zaak een stuk ingewikkelder. Dan komt de Jeugdrechtbank tussenbeide en zet de lijnen uit wat mag qua contacten tussen het kind en de ouders en wat niet. Wat wij wel doen is de ouders altijd op de hoogte houden waar hun kind verblijft, dit indien ouders bereidt zijn tot contact maar soms is dit niet het geval. Wij houden ons binnen de richtlijnen van de Jeugdrechtbank. Soms vinden bezoeken op onze dienst onder toezicht plaats of in de bezoekeruimten met de begeleider, dit om de veiligheid van het kind te garanderen.

Bestaat er een opleiding voor pleegouders ?

T.V.: Ja maar niet bij ons. Wij selecteren op onze manier maar er zijn diensten die een bepaald twaalfstappen programma volgen en daar zit ook een opleiding voor pleegouders in. Wij hebben dat vroeger eens uitgetest en iedereen van onze dienst heeft toen die opleiding gevolgd. Toch is het bij ons uiteindelijk niet geschikt voor onze dienst voor onze dienst gevonden, dit omwille van de tijdsinvestering.

Hoe wordt pleegzorg gefinancierd ?

T.V.: Voor de juridische dossiers krijgen wij subsidies van Jongeren Welzijn en voor de Vlaamse Fonds dossiers krijgen we subsidies van het Vlaamse fonds. Dus wij krijgen werkingsmiddelen voor onze dienst en de pleeggezinnen krijgen een pleegvergoeding.

Wat gebeurt er als een pleegzorgsituatie fout loopt ?

T.V.: Dan stoppen we meteen met het pleeggezin en gaan we op zoek naar een ander pleeggezin. Als dit omwille van de problematiek van het kind is, omdat het kind toch niet blijkt te kunnen functioneren in een pleeggezin, dan kan het doorverwezen worden naar een voorziening Bijzondere Jeugdzorg, een OBC of naar andere diensten die hierin gespecialiseerd zijn.

Kunnen broers en zussen samen in één pleeggezin opgevangen worden ?

T.V.: Ja, er wordt naar gestreefd om broers en zussen samen te houden. Natuurlijk als er te veel broers en zussen zijn, dan is dit een stuk moeilijker. Hoe meer kinderen er zijn, hoe moeilijker het wordt om één gezin te vinden die verscheidene kinderen tegelijkertijd op kan vangen. Als het er twee zijn, gebeurt dit wel vaker. Meerdere kinderen is zowieso al minder evident, er zijn maar weinig gezinnen die de ruimte hebben om meerdere kinderen op te vangen. Nu als de broers en

zussen niet samen opgevangen kunnen worden, proberen wij wel de contacten tussen hen te onderhouden en gaan we in de verschillende pleeggezinnen en hun familie op bezoek. Soms moeten we met andere diensten samenwerken. Maar we doen er echt alles aan om de contacten onderling te onderhouden.

Hoeveel pleegouders zijn er nog nodig ?

T.V.: Er is jammer genoeg niet zoveel aanbod en er zijn nog altijd pleegouders nodig. Ik kan er eigenlijk geen exact cijfer op plakken, ook omdat wij niet werken zoals een voorziening met wachtlijsten. Als wij een aanvraag krijgen, bekijken wij of een gezin wel of niet geschikt is en als dat niet zo is dan bestaat er geen wachtlijst waar een kind opstaat, waar een kind kan wachten tot er een gezin vrijkomt. Helaas zijn er niet zo veel pleeggezinnen voorhanden. Niet enkel bij ons maar ook bij de andere diensten, is dit het geval.

Ter conclusie, welke boodschap zou u willen meegeven aan de toekomstige pleeggezinnen ?

T.V.: Hierbij denk ik vooral aan de toekomstige pleeggezinnen. De huidige pleeggezinnen waar ik langsga halen er meestal veel voldoening uit, uit het feit dat ze pleeggezin zijn, met de moeilijke momenten die er ook zijn. Ik denk dat de mensen vooral goed geïnformeerd moeten zijn wat het zoal inhoudt om pleegouder te zijn, zodat ze een welbewuste en overwogen keuze kunnen maken wanneer ze er instappen. Nu er zijn ook altijd situaties die mislopen. Het zijn meestal gekwetste kinderen die een pleeggezin toegewezen krijgen en soms loopt het contact met de pleegouders stroef of onvoorspelbaar. Maar ook komt het vaak genoeg voor dat het allemaal heel goed verloopt. Maar dit is natuurlijk allemaal niet op voorhand te voorspellen.

Wij danken u voor dit boeiende interview en wij hopen in de toekomst nog veel over Pleegzorg-Onderweg vzw te vernemen.

Interview geschreven door Catherine Minet, communicatieverantwoordelijke Hospichild.